

Licht in de duisternis

Ps. 85:2, 3

Ps. 65:2 (na de wet en Ps. 65:3 na de geloofsbelijdenis)

Ps. 50:1, 3

Ps. 27:1, 7

De lofzang van Simeon: 2

Lezen: Jesaja 60: 1-22

Door ds. D.J.W. Kok, Oldebroek

Gemeente,

U bent vast allemaal weleens door een tunnel heengereden, zeker in landen als Zwitserland en Oostenrijk zijn er veel. Natuurlijk moet je dan als automobilist je lichten aandoen. Het zou levensgevaarlijk zijn om daar zonder licht te rijden, voor jezelf en voor je medeweggebruiker. Maar ondanks de verlichting in de tunnel en je persoonlijke verlichting blijft het donker. Wat ben je dankbaar als je aan het einde van zo'n kilometerslange tunnel het daglicht weer ziet doorbreken! Het licht geeft ruimte...

Een zekere spanning valt van je af. Want stel je voor dat je pech krijgt in die tunnel...

De meesten van ons moeten er niet aan denken. Licht doet je ruimer ademen. Licht geeft letterlijk ook lucht.

Nu, zo iets beschrijft de profeet Jesaja hier ook. In de voorafgaande hoofdstukken heeft hij een inktzwarte tunnel geschilderd; de ondergang van de mens die zonder God leeft. De neergang van een volk, dat niet naar Zijn Verbondskoning luistert.

Maar dan komt hoofdstuk 60: *Maak u op, word verlicht. Want hét Licht komt.*

Het licht komt, zoals Jesaja de zon meerdere keren boven Jeruzalem zag opgaan. De zon die eerst boven de Olijfberg aan de oostkant opkwam en dan de stad beneden bereikte. En daarmee de duisternis verdreef...

En met haar glorie alles overstraalde: de muren en poorten, de koepels, de torens en de huizen. Het is een aanblik waarover de toeristen zich vandaag nog steeds verbazen. Adembenemend.

Oogverblindend van schoonheid.

Gemeente, hoe heerlijk is dit beeld al. Hier ziet Jesaja een visioen van iets oneindig groters. De HEERE zal opkomen als de zon en de hele stad vervullen. Hij zal haar vervullen met Zijn heerlijkheid. Zodat het een magneet lijkt, die alle volken tot zich trekt.

Hoewel het op Sion is gericht, is het visioen wereldwijd in zijn omvang. Het begint met dikke duisternis, die de aarde bedekt. Net als bij het begin van de schepping zelf, maar hier is het geestelijke duisternis. De duisternis van moreel kwaad en geestelijke blindheid. Het is de sluier van Jesaja 25:7, die alle volken omsluit, alle naties bedekt. Maar dán...

Net als bij Genesis doorklieft het licht de duisternis. Het licht komt! De dag breekt aan! Een heerlijk morgenrood. Een nieuwe wereld rijst op. Als de wereld van Genesis al zeer goed was, hoe zal de

nieuwe wereld dan zijn? Hier geldt zelfs dat de zon en de maan niet meer nodig zijn. Want God Zelf zal haar verlichten!

Maar zover is het allemaal nog niet. Eerst schetst de profeet de duisternis. Een volk in ballingschap. Door eigen schuld. Ze hadden geen boodschap meer aan hun God en toen kwamen de oordelen van God. Wat is er nu overgebleven van de heerlijkheid van de stad Jeruzalem? Wat rest er nog van de majestueuze tempel? Waar is de oude glorie uit de tijden van David en Salomo? Niet veel meer. De stad was verwoest. De tempel verbrand. Kortom één puinhoop. Na de terugkeer uit de ballingschap was het allemaal niet meer geworden zoals het was.

Gemeente, we kunnen ons voorstellen hoe de Joden zijn geweest, die moedeloos waren. Ze zagen het niet meer zitten. God kon nooit meer naar hen omzien. Daar hoefden ze niet op te rekenen. Dat hoefden ze niet meer te verwachten. Er was geen heil en herstel meer voor Israël te hopen. Voor diverse mensen is dit een herkenbare situatie. Je bent chronisch ziek, je hoeft geen verandering meer te verwachten, hooguit dat het nog minder zal worden. Of je bent al jaren werkloos en hebt al diverse sollicitaties verstuurd. Maar nooit is er veel meer uitgekomen dan een oriënterend gesprek. Of je bent je hele leven al geplaagd door allerlei tegenslag. Het één is nog niet voorbij of het volgende staat al voor de deur. Je verzucht nog maar een keer: 'Houdt het dan nooit op?' Wat kan moedeloosheid uitwerken in het leven van mensen? Een bepaalde gelatenheid, of onverschilligheid; de situatie is niet anders... Je moet het maar nemen zoals het is, berust er maar in. Aanvaard het maar. Uitdrukkingen, die wij vandaag ook maar al te vaak tegenkomen.

Nu, in zo'n situatie klinkt met kracht het woord: *Maak u op, word verlicht!* De profeet schudt het volk als het ware wakker. Het heeft al veel te lang liggen suffen en slapen in de duisternis van de zonde. De dag gaat aanbreken. Het volk moet wakker worden, opstaan. Het volk moet leven in het licht, want het licht komt! Het is op handen. De dageraad gloort aan de einder.

Heb jij misschien ook zo'n opwekking nodig? Het zou zo maar kunnen zijn dat we onszelf erin herkennen. We zoeken en maken licht in deze donkere tijd. Het zijn immers de donkere dagen voor Kerst. Letterlijk buiten in de natuur, maar ook in de wereld waarin we leven. De duisternis van doodsdreiging, terreur en doodslag is aan de orde van de dag. Of moeten we zeggen: aan de orde van de nacht!

Zitten we ook verlegen om het innerlijk licht? Het geestelijk licht? Van huis uit liggen we allemaal in het donker. Doorgaans hebben we daar niet zoveel moeite mee. Integendeel, we vinden het wel best, we kiezen de duisternis boven het licht. We menen ook nog dat we eigenlijk licht genoeg hebben.

Als mensen van de 21e eeuw bezitten we voldoende denkkraft en innerlijke veerkracht. Zo beleven we het samen, maar ook persoonlijk. Wat weten we het goed... Technologische ontwikkelingen waar ze vroeger nog niet eens van droomden; wat kunnen we het goed! Onze economische torens reiken letterlijk tot aan de hemel.

Wat hebben we het goed; ongekende welvaart met alles wat ons hart begeert. Zo gaan we rustig slapen, als verwende mensen. Ook in onze godsdienstigheid is dat het geval. We gaan op in onze regels en wetjes. We zijn kerkelijk meelevend, maar we zijn nog nooit aan zonde en schuld ontdekt.

We lezen uit de Bijbel, maar we doen het niet met een heilbegeerig hart. Het is lezen uit plicht, gewoonte en traditie.

Maar we willen het Woord ons hart en leven niet laten omkeren. We willen niet radicaal breken met de duisternis. We vinden onszelf vroom en interessant met onze zondekennis, misschien zelfs wel met onze bekommernis. Want daardoor lijken we vromer en ernstiger dan die geloofsgenoten, die het altijd maar over het Licht hebben.

Er zijn jongelui en ouderen die altijd het geloof op zak hebben. Je hoort ze nooit over de zonden, alleen maar over het volle leven met Christus. Dankbaar bestempelen we ze als 'licht-zinnig'. Wij staan nog stil bij de zonde en het oordeel van God over de zonde.

Helaas blijft het bij woorden... De ernst van de zonde nemen we voor lief en zo keren we ons van het licht af. We vinden het prettig in de duisternis en we leven als verwerende christenen.

Maar nu komt de Heere vandaag tot u en jou. Hij schudt je als het ware door elkaar en zegt: *Maak u op, word verlicht! Ontwaak gij die slaapt en sta op uit de doden!* Het is helemaal niet zo licht als je denkt. De realiteit is volkomen anders. Het is aardedonker! Maar daar hoeft je het niet bij te laten... Waarom niet? Omdat God het er niet bij laat. Hij wil het licht maken in jouw leven. Hij wil de duisternis wegnemen. Want deze slaap is dodelijk. Net zoals een koolmonoxidevergiftiging. Je hebt het niet in de gaten, maar de slaap wordt je dood.

Zo is het ook met de zonde. Het brengt je in eeuwige duisternis. Daarom: maak u op, word verlicht!

Wat een machtig woord vandaag. Een wekroep, die niet alleen maar geldt voor het volk Israël. Maar het is de roep van Advent! De roep waarin de komst van het Licht wordt aangekondigd. Maak u op, word verlicht. Het is de roep, die Gods kinderen nog en weer wil wakker schudden.

Helaas is het ook mogelijk dat je het dekbed van de zonde weer over je heenslaat en dat je daardoor weer in slaap sukkelt. Ook als je de Heere echt kent. De verwachting is ingezonken. Eerder was het anders: u hebt gewandeld in het licht. U was vol van blijde verwachting en hebt uitgezien naar de heerlijke dag. De dag dat de volle heerlijkheid van Christus zou aanbreken. Maar u bent het vergeten... De dingen van de wereld namen je weer zo in beslag.

Allerlei excuses komen naar voren. Je had je taak en roeping toch ook... Die mocht je toch niet verwaarlozen. U moest voor uw gezin zorgen. Jij moest werken aan de opbouw van je zaak. Je studie moest voltooid worden. Dat mag toch allemaal wel?! Het is toch Bijbels?

Het is naar het woord om onze roeping in gehoorzaamheid aan de Heere in te vullen. Maar we mogen er niet helemaal in opgaan. Het is geen excuus om te vergeten dat Jezus komt met de dag van Zijn heerlijkheid. De verwachting in uw hart hoefde nog niet te doven. Daarom: de wekker gaat af! De wekroep klinkt vanmorgen: *Maak u op! Word verlicht. Want Uw licht komt en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op!*

Wat is dat machtig, gemeente! Hier zien we weer hoe eerlijk de Bijbel is. Hij spreekt altijd met twee woorden. Eerst het bevel, maar ook onmiddellijk de belofte! Word wakker. Het is geen loos alarm, zoals je soms per ongeluk door je mobiel gewekt wordt. Je wrijft je ogen uit en kijkt om je heen, maar dan blijkt het loos alarm.

Zo is deze adventsroep niet! De belofte volgt onmiddellijk op de roep. Ja, de verzekering ligt er: uw licht komt! Licht, dat is in de Bijbel altijd het beeld van allerlei heil.

De kinderen weten best wat tegenover heil staat, dat is onheil. Jullie weten ook wat het tegenovergestelde is van licht, dat is donker. In de Bijbel zijn dit twee belangrijke woorden, want God staat voor Licht. En het donker voor het rijk van de duisternis. Donker is angstaanjagend, huiveringwekkend, bedreigend. Het licht is een teken van Gods heil en genade.

Gode zij dank! Jesaja 60 spreekt van Licht. God zal Zijn volk redden en zegenen. Hij zal Zijn volk heil doen zien.

Let u erop wat er staat? Er staat 'uw licht'. Het licht dat u is toegezegd. Nee, de HEERE verbreekt Zijn verbond niet. Het volk heeft dat wel gedaan. Daardoor heeft de wraak van het verbond het volk getroffen. Maar door het oordeel heen, blijft de HEERE getrouw.

Uw licht. Het heil waarop u ondanks alles recht hebt, genaderecht.

De profeet mag zelfs nog meer zeggen: *De heerlijkheid van de HEERE gaat over u op.*

Jong en oud, dat is de glorie van God! De lichtende glans van Zijn wezen. God Zelf zal zorg dragen voor eerherstel. Hij zendt Zijn Licht vanuit de hemel.

Maar er ligt ook de belofte in van de eeuwige heerlijkheid en luister. Jeruzalem zal niet alleen in haar oude luister worden hersteld. Het verbondsvolk zal niet alleen de vervulling van haar beloften ontvangen. Het gaat nog verder. De héle schepping, alle volken. Álle mensen zullen zien de heerlijkheid van God. Zoals de zon in de morgen de landen verlicht, zo zal Gods luister u verlichten. Verlangt u daarnaar? Ben jij wakker of slaap je? Hebt u een vurig verlangen naar de volkomenheid van God? Omdat de duisternis dan voorgoed verdwenen zal zijn?! De nacht van zonde en pijn teniet gedaan?

Hoor dan de wekroep: *maak u op, word verlicht!* Want het is ernst: de duisternis kan geen gemeenschap hebben met het Licht. Kent u/jij het Licht van de wereld?

Wij leven met de vervulling. De Joden lezen deze belofte nog steeds zonder vervulling. Wij weten van Simeon, die zong: 'Een licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van uw volk Israël.'

Wij weten van de woorden van Jezus Zelf: *Ik ben hét Licht der wereld.* In Hem laat God Zich helemaal kennen. In Hem laat God zien hoe onbegrijpelijk trouw Hij is aan een zondig en verloren volk. Zo zelfs dat Hij er Zijn eniggeboren Zoon voor overheeft.

Jezus is hét Licht en hét Heil. Hij brengt immers verzoening tot stand. Wij weten dat Hij het onheilspellende duister gedragen heeft. De oordelen van God over onze zonde zijn over Hem heengegaan. Wij weten van de diepe donkerheid op Golgotha. Het was nacht... midden op de dag. Wij weten dat er voor Hem geen lichtstraal meer was. Het was alleen maar duisternis, zodat Hij moest klagen: 'Waarom hebt Gij Mij verlaten?'

Wonderlijk en tegelijkertijd tegenstrijdig: God van God verlaten. Toch is het waar. Zegenrijk waar! Zodat voor mensen van de nacht het weer licht zou kunnen worden! In dat duister schijnt het licht, het licht van Gods heil. Op de Paasmorgen is het Licht helder doorgebroken. De zwarte schaduw van de dood is verdreven. De nieuwe morgen van het leven in Gods gunst en genade is aangebroken.

De heerlijkheid van God, de glorie van God. Kinderen, waar denken jullie dan aan? Misschien wel aan een heel mooi paleis. Of aan de hemel waar alles van goud is.

Maar weet je waar de Bijbel zegt dat we aan moeten denken? Aan het Kind in de kribbe, aan de Man van Smarten aan het kruis. Aan het Licht tegen de inktzwarte achtergrond van uw en mijn zonden. Een lamp, die uitgaat en niet meer meetelt.

Maar wij hebben Gods beloften: hét Licht waardoor wij allen moeten zalig worden. Want juist aan het kruis schittert de diepe gloed van Zijn zondaarsliefde!

Maak u op, word verlicht! Dat is de wekroep van advent. Ook van vandaag. U vraagt: Hoe is dat dan? Hoe moet dat dan? Niet door eigen lichten aan te doen, het licht van uw geloof, van jouw verwachting, van uw vroomheid. Daarmee kunt u uw leven niet verlichten. Die lampjes gaan zo weer uit.

De wekroep en de belofte zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. U wordt geroepen tot het licht van God in de Heere Jezus Christus. Daarvoor gebruikt Hij de verkondiging van het Evangelie. Door het Woord wil Hij ook uw leven bestralen. Door het Woord wil Hij jouw leven vernieuwen. Een handvol koren. Dat is het Woord. Maar vol van kracht en verwachting.

Geef je zo acht op de verkondiging? Want daardoor schudt Hij je wakker. Alleen door Zijn Woord en Geest maakt Hij de verwachting levend. Want Gods kinderen zijn adventskinderen. Ze strekken zich uit met verlangen naar de dag van het licht! De dag van het nieuwe Jeruzalem. De dag van de Zon der gerechtigheid, onze Heere Jezus Christus.

Gemeente, dat is het eerste deel van de vervulling van deze belofte. Uw licht komt...

Het tweede deel is dat de volken die zelf in de duisternis verkeren het licht van Jeruzalem zullen zien en tot haar zullen komen. Wat een radicaal oordeel spreekt de profeet hier uit over de volken.

Duisternis bedekt de aarde. Donkerheid de volken. De menselijke cultuur en de menselijke wetenschap kan van alles voortbrengen. Maar Gods oordeel luidt: duisternis. Het oordeel van God blijkt ook elke keer weer de werkelijkheid te zijn. Want wordt het er nu werkelijk zoveel lichter op in onze moderne wereld? Wordt de haat en het onrecht minder? Is de duisternis van de zelfzucht en het egoïsme minder dicht geworden? Zijn wij mensen van de 21e eeuw werkelijk verlichter geworden?

De 20e eeuw was de eeuw van Auschwitz. Zes miljoen vermoorde Joden. Onze dagen kenmerken zich door de doodsterreur van IS. Of veel dichterbij huis: door techniek waarmee we duizenden levens ombrengen in de baarmoeder. En aan het einde van het leven door euthanasie. Is dat licht? Duisternis bedekt de aarde en donkerheid de volken. Nog dichterbij huis. Komt u het niet tegen in uw eigen hart? Gemis aan de heerlijkheid van God in je leven? Gemis aan kennis van God... Het is donker en duisternis.

Maar... Nochtans. De profeet komt met die heerlijke roep: Maak u op! Word verlicht! Jeruzalem is niet in de donkere nacht van het lijden gebleven. Christus is opgestaan, de dood is overwonnen. De Geest van God is uitgestort, vanuit Jeruzalem is de inzameling van de oogst begonnen. Het bevel klonk: 'Ga dan heen en verkondig aan alle creaturen het Evangelie van het Licht.' Begin vanaf Jeruzalem, Judea en Samaria, tot aan de einde van de aarde!

Zo klinkt de boodschap vandaag. Advent: Hij is gekomen. Hij komt. Hij staat te komen. Ook in jouw hart in uw hart.

Hoe zit jouw interieur er uit? Vreemde vraag... Het heeft alles te maken met je hart. Misschien zegt u wel; het is één doffe ellende. Aan de buitenkant lijkt het heel wat: kerkgang, bidden, Bijbellezen. Ik weet overal een woord over mee te spreken. Maar het is wel mijn licht...

Wanhoop niet! God richt Zijn stralenbundels op je hart! Hij wil je heil schenken.

De heerlijkheid komt. Het licht breekt door, door zulk dicht donker en zulk diep duister.

Je ziet wie je bent en wat je mist. Je ziet het met verdriet en met vreugde tegelijk. Want de heerlijkheid die komt, die neemt dat gemis weg. Niet voor even... maar voor heel je leven. Voor eeuwig en altijd. Dan belijdt je het mee: 'Het volk dat in duisternis is gezeten, in schaduw van de dood, zal zien. Zien de schitterend, stralende heerlijkheid van God. Het zal zich vol-zalig zien! Mag u daar van harte Amen op zeggen? Zijn Woord is hét Licht! Jezus Christus is hét Licht. Licht trekt aan en stoot af. Pleit op het Woord! Want zo trekt Hij onweerstaanbaar tot Hem. Dan wint Hij je in voor de tere glans van Zijn liefde. Het is geen verloren zaak. Slaap niet door de wekker heen. Word wakker! Maak u op. Want het Licht komt!

Ja, het zijn donkere dagen. Mensen zoeken licht. Mensen maken licht. Straks gaat het weer uit. De mooie droom is uit. De sfeer is stuk. En we moeten weer verder in de grauwheid van het dagelijks leven. Dat is de donkerheid van de wereld.

Gods Woord is radicaal anders. Gods licht gaat niet uit! Jezus zegt: 'Ik ben het Licht van de wereld, wie in Mij gelooft, zal in de duisternis niet wandelen, maar het licht des levens hebben!'

Dan zingen we het met Simeon mee: 'Een licht zo groot, zo schoon. Gedaald van 's hemels troon, straalt volk bij volk in d'ogen, terwijl 't het blind gezicht van 't heidendom verlicht en Isrel zal verhogen.'

Amen